

דקדוקי קריאה חג הפסח שביעי בשבת כולל מגילת
שיר השירים

קריאת יום טוב ראשון של פסח שמות יב:

כא **מִשְׁכֹּן**: למרות הגעיא במ"ם השי"ן בשוא נח¹
יב כב **אֲשֶׁר-בְּסֶף**: כאן בסגול הסמ"ך פתוחה;
אֲשֶׁר בְּסֶף כאן באתנח הסמ"ך קמוצה

יב כה קריאת שני
יב כז **בְּנִגְפּוֹ**: הנ"ן בקמץ קטן, גימ"ל בשווא נח ופ"א
בדגש קל

יב כט קריאת שלישי

יב לו קריאת רביעי

מִרְעַמְסֶס: רי"ש פתוחה עי"ן בשוא
יב לט **כִּי לֹא חָמֵץ**: תיבות **כִּי ו לֹא** במונח, אין
לקראתן כאילו הן מוקפות
לְהַתְמַהֲמֶה: כל אותיות הה"א מבוטאות ואינן
נחות. הה"א האמצעית נקראת כמפיק בסוף מילה;
הה"א האחרונה בפתח גנובה, כלומר אל"ף
(אשכנזים), או יר"ד (עדות המזרח) פתוחה לפני ה"א
מופקת: אה או יָה
יב מא **יִצְאֹוּ**: היר"ד במרכא לא בגעיא (המילה
מוטעמת מלרע כמובן, באל"ף)

יב מג קריאת חמישי

מפטיר פרשת פינחס במדבר כח טז- כה בשאר הימים
ספר שני (כולל מפטיר שביעי של פסח) החל מפס'
יט

כח כד **כִּאֲלֵה**: בלא מעט קהילות קיים מנהג מיותר
לפיו הקהל מלווה את בעל הקריאה בזמן שהוא
קורא תיבה זו². במקרה כזה ועל מנת לתת לאנשים
לשמוע את הקורא, כדאי להמתין מעט לפני קריאתה

הפטרת ראשון של פסח יהושע ה:

ב **חֲרָבוֹת**: הרי"ש בשוא נח אע"פ שהחיל"ת בגעיא.
וכן בפסוק הבא
ו **לָתֶת לָנוּ**: הטעם נסוג ללמ"ד והת"ו בסגול
ז **לֹא-מָלוּ**: הטעם במ"ם מלעיל

ט **גְּלוּתִי**: הטעם בלמ"ד מלעיל

יב **וְלֹא-הָיָה עוֹד**: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה
יד **עַתָּה בָּאתִי**: אין טעם נסוג אחור

יום שני של פסח, יום ראשון של חוה"מ, יר"ט שני
של גלויות ויקרא כב:

לג **וְנִקְדַּשְׁתִּי** הטעם בת"ו מלרע

כג ב **דָּבָר**: ארבע פעמים מופיעה התיבה 'דבר'
לאורך קריאה זו: בפעמיים הראשונות מוטעם
בגרשיים ובפעמיים האחרונות בתביר. **מִקְרָאִי**
קָדָשׁ: הטעם לא נסוג, ולכן מקום הטעם ברי"ש. כן
הדבר גם בהמשך הפרשה
כג ג **תַּעֲשֶׂה**: העמדה קלה בת"ו שלא יישמע כפתח

כג ד עליית שני

כג טו עליית שלישי

כג יז **מִמּוֹשְׁבֵי תִיכֶם**: טעם קדמא מעל הבי"ת, ככלל,
תיבה זו תמיד תבוא בהטעמה משנית בהברה זו.
תָּבִיאוּ: דגש חזק באל"ף. **שְׂתִים**: בחלק מהדפוסים
מוטעם בטעם יתיב ובחלקם בפשטא
כג כב **וּבְקִצְרֹכֶם**: הבי"ת בשווא נח למרות הגעיה
בוי"ו. **לְעֹנִי**: העמדה קלה בבי"ת להדגשת הסגול
המורה על מיודע

כג כג בחו"ל עליית רביעי

כג כז **בַּעֲשׂוֹר**: העמדה קלה בבי"ת להדגשת הסגול
המורה על מיודע

כג ל **וְהֶאֱבַדְתִּי** הטעם בת"ו מלרע. העמדה קלה
בה"א למנוע הבלעת האל"ף שלאחריה
כג לב **שִׁפְתֵיכֶם**: הת"ו בשוא נע

כג לג בחו"ל עליית חמישי

כג לח **שִׁבְתָּת ה' וּמִלֶּבֶד מִתְּנוּתֵיכֶם וּמִלֶּבֶד...**
וּמִלֶּבֶד כָּל-נְדָבְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ: כל הדגשות
בתוך המילה בשוא נע
כג לט **בְּאֶסְפָּכֶם**: האל"ף בקמץ קטן

הפטרת יר"ט שני של פסח לבני ישראל אשר עדיין
לא עלו ארצה ישראל, מלכים ב כג:

כדי להבין נכונה את דברי ההפטרה יש לקרוא את
הפרק שלפניו על מציאת ספר התורה ועל נבואת
חולדה הנביאה.

² ובגלל כי פסוק זה נקרא במפטיר ימים טובים של פסח ובחול
המועד פסח יש מנגנים אותו גם בפרשת השבוע פינחס

¹ ישנן דעות חלוקות בעניין זה, גם בקרב התימנים וגם הטוניסאים
המסורת מורה על הנעת השווא. אבל הכרענו לפי מה שבידינו
שלגעיא זו אין כוח להניע את השווא שאחריה.

ב כג ג וְאֶת-עֲדוֹתָיו: הדל"ת בשוא נע והו"ו נקראת בחולם (במבטא "ישראל": edevotav)

יום שלישי של פסח שמות יג:
קֹדֶשׁ-לִי: הדל"ת בסגול

ה עליית שני
לָתַת לָךְ: טעם נסוג אחור ללמ"ד. וְעַבְדְּךָ מלרע!
ח וְהִגַּדְתָּ: מלרע

יא עליית שלישי
יד כִּי-יִשְׁאָלְךָ: האל"ף בקמץ רחב ולכן הלמ"ד בשוא נע

יום רביעי של פסח שמות כב:

כו וְשָׁמַעְתָּ: במלרע, הקורא במלעיל משנה משמעות³

כז כז עליית שני
כג א אֶל-תִּשְׁתָּ: במלעיל
כג ג תִּהְדָּר: הה"א בשוא נח והדל"ת בדגש קל, אין לקרוא 'תדר'
כג ד אִיבָדָה: אל"ף בחולם, יו"ד בחירק קטן (חסר) וב"ת בשוא נח, יש לקרא: א – יב – ד

כג ו עליית שלישי
כג ח כִּי הִשְׁחַד יַעֲזֹר פְּקָחִים וְיִסְלֹף דְּבָרֵי צִדִּיקִים: להיזהר מהפסוק המקביל
דברים טז יט כִּי הִשְׁחַד יַעֲזֹר עֵינֵי חֲכָמִים וְיִסְלֹף דְּבָרֵי צִדִּיקִים
כג טו כִּי-בֹו יֵצֵאת מִמִּצְרַיִם: הטפחא בתיבה כִּי-בֹו
כג טז בְּאֶסְפָּרָה: האל"ף בקמץ קטן והפ"א דגושה

יום חמישי של פסח שמות לד א-כו

לד ב וְהִיָּה: הה"א הראשונה בשוא נח

לד ד עליית שני
לד ה בְּעֵתָהּ: העמדה בב"ת להבליט את צורת המיודע. וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה': טעם טפחא בתיבה בְּשֵׁם והב"ת רפה⁴

לד ט וּלְחַטָּאתָנוּ: הטי"ת קמוצה לשון יחיד (לא בחולם)

לד י כִּי-נִזְרָא הוּא: תיבת נִזְרָא במלרע, אין טעם נסוג אחור לנר"ן

לד יא עליית שלישי
שְׁמֶר-לָךְ: המ"ם בקמץ קטן
לד יב הַשְּׁמֶר: במלעיל
לד יג תִּתְּצוֹן תִּשְׁבְּרוֹן תִּכְרֹתוֹן: כולם במלרע
לד יד קָנָא: יש להדגיש את הנר"ן בדגש חזק שלא יישמע מלשון קניין: קָנָה
לד כא בַּחֲרִישׁ וּבִקְצִיר: הב"ת הראשונה בסגול ויש לקרוא אותה בהעמדה קלה להדגשת הלשון המורה על מיודע, הב"ת השנייה בפתח

יום שישי של פסח במדבר ט:

ב וַיַּעֲשׂוּ: וא"ו החיבור בשוא נע. אֶת-הַפֶּסַח: הפ"א קמוצה בטיפחא
ג וּכְכַל-מִשְׁפָּטָיו: הכ"ף הראשונה בשוא נח וצריך לאמן את הלשון לקוראו נכונה

ו עליית שני
ח וְאַשְׁמַעְתָּ: המ"ם בשוא נע ובמלרע. מֵה-יֵצֵאָה: היר"ד רפויה ללא דגש

ט ט עליית שלישי
י לִנְפֹּשׁ: הלמ"ד בקמץ. וַעֲשֵׂה פֶסַח: טעם נסוג אחור לע"ן, כן הדבר בהמשך פסוק יד

שיר השירים

אין לעשות ניגון של סיום הספר בסוף כל פרק, לחלוקה הנוצרית לפרקים בתנ"ך אין כל משמעות לגבי קריאתנו.

א ב כִּי-טוֹבִים דָּדִיךָ מִיָּוִן: הטיפחא במילה דָּדִיךָ
א ד מְשַׁכְנִי אַחֲרֶיךָ נִרְוָצָה: הנר"ן דגושה מדין אתי מרחיק (=בא מרחוק) אע"פ שהנר"ן אינה מוטעמת, טעם טפחא בתיבת מְשַׁכְנִי
א ז שְׁאֵהָבָה: מקרה נדיר של טעם ואחריו געיא והטעמה במקום העיקרי⁵, מלרע. שְׁלֹמֶה: ש"ן פתוחה, הטעם במ"ם מלרע. כְּעֵטָיָה: הטי"ת בשוא נע

⁴ להבדיל מאברהם אבינו בבראשית יב ח: וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה'. דהיינו, הקב"ה קרא בשם - ה' (מקיים את דברו: וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ לעיל לג יט)

⁵ מועתק מכא"צ.

³ עלון זה לא נועד לפסקי הלכה. למעשה יש נדון בין הרבנים המבינים בדקדוק. כל עוד לא המשיך הלאה או לא התרחק מהמקום מסתבר שצריך להחזירו.

א ח בַּעֲקָבִי: הקו"ף רפויה ובשוא נח אין בה דגש לתפארת הקריאה כפי שיש במקומות דומים
א ט בְּרַכְבִּי: הבי"ת השניה רפויה. רַעֲיָתִי: העי"ן בשוא נח לא בחטף
א טז אַף-עַרְשִׁנּוּ: שי"ן שמאלית
א יז רַחֲטָנוּ כתיב, קרי: רַהֲטָנוּ והרי"ש בפתח
ב ה הֵיָן: הי"ד קמוצה בזקף
ב ז וְאִם-תִּעֲוֹרְרוּ: העי"ן במרכא' לא בגעיא. הרי"ש בשווא נע ואין לקרוא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים, כן הדבר גם בהמשך
ב י וְאָמַר לִי: טעם נסוג אחר לאל"ף
ב יא הַסֵּתוֹ: הסמ"ך בשוא נע עקב הדגש, בעיקר צריכים להיזהר הקוראים תי"ו רפויה כסמ"ך. הֶלֶךְ לִי: אין טעם נסוג אחר
ב יג נִתְּנוּ רִיחַ: טעם נסוג אחר לנ"ן הראשונה
ב טו אַחֲזוּ-לָנוּ: העמדה קלה באל"ף בגלל הגעיה שם. סִמְדָּר: הדלי"ת פתוחה, הקורא בקמץ משתבש
ב יז וְנִסּוּ: הטעם בנ"ן, לא בסמ"ך. עַל-הָרִי בִּתְּרָ: הטעם נסוג לה"א
ג א אֶת שְׁאֵהֲבָה נִפְשִׁי: יש לשים לב כי הטעמים במילים האלה מתחלפים
ג ב וְאִסּוּבָה: הוי"ו בפתח לא בקמץ, בי"ת ראשונה בשווא ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים וכן הדבר גם בהמשך. אֲבִקְשָׁה: הקו"ף ללא דגש ועל כן היא בשוא נח
ג ד עַד-שֶׁהִבִּיאֲתִיו: הטעמה משנית בשי"ן והאל"ף כלל אינה נשמעת
ג ה וְאִם-תִּעֲוֹרְרוּ: כאן העי"ן ללא ספק במרכא, כך הוא בכתר ארם צובא ובכתבי היד
ג ו כְּתִימָרוֹת: המ"ם בשווא נע ולא בחטף
ג ז שְׁלֹשְׁלֹמָה: מילה אחת, למ"ד דגושה בחירק
ג ח אֲחִי חֶרֶב: טעם נסוג אחר לחי"ת (בתיבה הראשונה)
ג ט עֲשֵׂה לִי: טעם נסוג אחר לעי"ן
ג י עֲשֵׂה כֶסֶף: טעם נסוג אחר לעי"ן
ג יא צֹאנָה | וְרִאֲיָנָה: הרי"ש בשוא נח, אע"פ שיש געיא בוי"ו לפני. בַּעֲטָרָה: הבי"ת בקמץ
ד א שְׁעָרָי: שי"ן שמאלית והעי"ן בשוא נח
ד ב מִן-הֶרְחָצָה: הרי"ש בפתח והחי"ת בשוא נח

ד ג מִבְּעַד: הבי"ת פתוחה ומוטעמת⁷
ד ה תְּאֹמִי צְבִיָּה: לא להחליף עם תְּאֹמִי צְבִיָּה לקמן ז ד
ד ו אֶלֶךְ לִי: הטעם נסוג לאל"ף ותנועת הלמ"ד נתקצרה לסגול
ד י מֶה-יָפוּ: במלרע
ד יא שְׁלֹמֹתִיךְ: שי"ן שמאלית
יג יד 'עַם פְּרִי מִגְדִּים' 'עַם כָּל-עֲצֵי לְבוֹנָה' 'עַם כָּל-רֹאשֵׁי בְשָׁמִים': טעם טפחא בתיבת 'עַם'
ד יד וְאֶהְלוֹת: להקפיד על הניקוד הנכון: וי"ו בפתח, אל"ף בחטף-פתח, ה"א בקמץ
ד טו מַעֲיִן: העי"ן בשווא נח ולא בפתח
ה ב שְׂרָאשִׁי: דגש חזק ברי"ש⁸. רְסִיסֵי לֵילָה: טעם נסוג אחר לסמ"ך הראשונה
ה ג פִּשְׁטָתִי: הטי"ת בשווא נח על אף הקושי. אֵיכָכָה: מלעיל⁹. אֵיכָכָה אֲטַנְפֶּם: יש להקפיד על הפרדת התיבות
ה יב עַל-אַפְיָקִי מִים: טעם נסוג אחר לפ"א. בְּחֻלָּב: העמדה קלה בבי"ת להדגשת הסגול להבדיל בין מיודע ללא מיודע שאז היה מנוקד בשווא
ה יג מְרַקְחִים: יש להיזהר משיכול אותיות, אין לקרא 'מרחקים'
ה טו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ: טעם נסוג אחר למ"ם
ה טז חֲכֹל מִמֶּתְקִים המ"ם בשוא נח אע"פ שיש געיא במ"ם שלפניה, עם זאת התי"ו רפויה
ו ד כְּנִדְגָלוֹת לבטא מילה זו נכונה (דלי"ת לפני גימ"ל), יש להיזהר משיכול אותיות, דג-גד
ו ה הַסִּבִּי הבי"ת דגושה. שֶׁהֶם: הטעמה משנית בשי"ן
ו י הַנִּשְׁקָפָה: במלרע!
ו יא הַפְּרָחָה: ה"א השאלה מנוקדת בחטף פתח ולכן הפ"א אחריה רפה, הרי"ש בשווא נע
ז ב אָמֵן: האל"ף בקמץ קטן
ז ג שְׂרָרֶךְ: השי"ן בקמץ חטוף (קטן) הרי"ש בשוא נח¹⁰
ז ה תְּאֹמִי צְבִיָּה: התי"ו בקמץ רחב (קמץ בהברה פתוחה) האל"ף בחטף קמץ הנקרא ברוב המקומות כחולם. לא להחליף עם תְּאֹמִי צְבִיָּה לעיל ד ה

⁹ בניגוד למגילת אסתר ששם הטעם מלרע (גם כאן וגם שם שתי המילים באותו פסוק, ואין הן מופיעות עוד במקרא!)
¹⁰ המציינים שוא נע משבשים שיבוש חמור!

⁶ כך נראה לקרוא בכא"צ וכך ברור בכ"י לנינגרד וששון. ועיין בקובץ סז, ובמצוין על ג ה
⁷ לא להחליף עם בַּעֲדֵי הַחֲלוֹן של אם סיסרא!
⁸ אחד המקומות הבודדים במקרא בהם ניתן למצוא דגש באות רי"ש

ז ח לְאֶשְׁכְּלוֹת: האל"ף פתוחה, הכ"ף בחולם

ז ט וַיְהִי-נָא: הוא"ו בשווא. כְּאֶשְׁכְּלוֹת: כאן האל"ף סגולה והכ"ף בשווא נע להבדילו מהפסוק הקודם בחולם¹¹

ז יד נִתְּנוּ-רִיחַ: העמדה קלה בנו"ן בגלל הגעיה שם, והשוא בת"ו, נע

ח א אֶשְׁקָךְ: הש"ן בדגש ובקמץ רחב הק"ף בשוא נע, מלשון נשיקה. יש להיזהר מהצורה הדומה בפסוק הבא אֶשְׁקָךְ, מלשון השקיה

ח ב אֲנֶהְגֶּךָ: הה"א בקמץ רחב הגימ"ל בשוא נע. מִיַּיִן הָרֶקַח: לא מיין

ח ג וְמֵה-תַּעֲרָרוּ: גם כאן העי"ן במרכא ולא בגעיא¹², ריש ראשונה בשוא נע

ח ה חִבַּלְתָּךְ אֶמְךָ: הלמ"ד בפתח ומוטעמת (מלעיל), הת"ו אחריה בשווא נח. יִלְדְתָּךְ: הדלי"ת פתוחה ומוטעמת (מלעיל), הת"ו אחריה בשווא נח

ח ו רִשְׁפֶּיהָ רִשְׁפִּי: פ"א ראשונה רפה והשנייה בדגש קל. שְׁלֵהֲבַתֶּיהָ: מילה אחת, הה"א הראשונה במרכא כטעם משנה, הה"א השנייה ללא מפיק

ח ז בְּאַהֲבָה: הבי"ת הראשונה בקמץ מראה על יידוע

ח ט טִירַת כֶּסֶף: טעם נסוג אחור לטי"ת

ח י כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם: הצד"י בשוא נע והאל"ף בצירי: לא כְּמוֹצֵת

ח יא יָבֹא בְּפִרְיוֹ: הבית דגושה בגלל הפ"א הבאה אחריה¹³

ח יב לְנִטְרִים: הלמ"ד בשוא

ח יד וְדָמָה-לָךְ: הדלי"ת בשוא נע¹⁴

שביעי של פסח שמות יג:

יג יח : וַיֹּסֶב: במלרע

יג יט וְהַעֲלִיתָם: העמדה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה שלאחריה, וה-עליתם

יג כ עליית שני

יד א עליית שלישי

יד ב וַיֵּשְׁבוּ וַיִּחַנּוּ: וא"ו שוואית, לשון עתיד. נִכְחוּ: הכ"ף בשוא נח¹⁵

יד ד וַאֲכַבְדָּה בְּפִרְעָה: דגש קל בבי"ת נותר במקומו מדין "אותיות צבותות"¹⁶. וַיַּעֲשׂוּ-כֵן: בטעם סילוק (סוף פסוק) ללא הכנת טיפחא (טרחא) לפניו. על הקורא להתכונן ולהתאמן על אופן הקריאה הנכונה

יד ה עליית רביעי

יד ו וַיֹּאסֶר: האל"ף בשוא נח לא בחטף סגול

יד ט עליית חמישי

יד י וַיִּירָאוּ: הי"ד בחירק מלא והשוא ברי"ש הוא נע. הקורא בשוא נח מחליף למשמעות ראייה

יד יב מִמֶּתְנוּ: המ"ם בשורק¹⁷ ולא בחולם. וכן בהמשך הפרשה טז ג מוֹתְנוּ

יד יד תַּחֲרִשׁוּן: געיה בת"ו, יש לקרא בהעמדה קלה שם

יד טו עליית ששי

יד יז וַיָּבֹאוּ: הוא"ו בשווא, וא"ו החיבור ולשון עתיד.

יז בְּרֶכְבְּךָ: הבי"ת שלאחר הכ"ף בדגש קל

יד כד וַיָּהֶם: הה"א בקמץ קטן

יד כה וַיִּנְהַגְהוּ: יו"ד בשווא נח אע"פ שהיא אחרי געיא, נו"ן בפתח ובהעמדה קלה בגלל הגעיה במקום, יש לקרא: וינ-הגהו

יד כו עליית שביעי

יז וַיֵּשְׁבוּ: וא"ו בשווא, וא"ו החיבור ולשון עתיד

שירת הים: יש פסוקים המנונגים כולם או חלקם במנגינה מיוחדת, גם לפני השירה יש סיומי פסוקים מעין אלו. ככלל, יש לקרוא במנגינת שירת הים פסוקים או חלקי פסוקים שיש בהם שם ה'¹⁸. להלן

¹⁴ המנחת שי מעיד על כ"י שבהם יש חטף פתח בדלי"ת.

¹⁵ הבעיה היא למבטאים ח"ת ככ"ף רפויה נוצר כאן "שוא דומות". ואף על פי שהזכרנו כמה פעמים שהוא נח, מכל מקום רבים מתקשים לקוראו נח. נראה שכאן צריך להתאמץ לקרוא נכונה אם במבטא ח"ת גרונית כדון, אם בקריאת הכ"ף בשוא נח.

¹⁶ שתי אותיות מאותו מוצא והראשונה מביניהם מנוקדת בשווא, כלל זה מתקיים בפועל רק בבי"ת וכ"ף שהן בשווא של אותיות השימוש ולא בכל הצירופים.

¹⁷ תנועה גדולה, הצורה הדקדוקית של המילה אינה מושפעת מכתוב מקראי חסר או מלא.

¹⁸ ישנו מנהג אחר הרווח בירושלים והוא: לקרא את כל הפסוקים בשירה במנגינה מיוחדת, לא כולל את ויושע אלא רק מויאמינו בה". וכן את 2 הפסוקים של והמים להם ח(ו)מה.

¹¹ בגלל צורת הנסמך.

¹² כא"צ לא הגיע לידנו, אבל כך בששון ובלנינגרד. גם דומה לשני המקומות הקודמים במגילה ב ז; ג ה.

¹³ נשנן בזה את כלל אחד ממבטלי יהו"א. כידוע אותיות בג"ד כפ"ת בראש המילה דגושות בדגש קל. אם המילה לפנייהן מסתיימת בהברה פתוחה לרוב אחרי אותיות יהו"א (אהו"י) הדגש נשמט. יש חריגים שבהם הדגש מתקיים בכל זאת. אחד החריגים מכונה "אותיות צבותות". כלומר כאשר האותיות בי"ת או כ"ף בשמשן כאותיות שימוש מנוקדות בשווא ואחריהן אותה אות [בְּבִיתְךָ, כָּלָל] ולעיתים גם אות מאותו מוצא כמו בי"ת ואחריה פ"א – הדגש נשאר.

הערה, תי"ו של עתיד נשארת ללא דגש גם כשהיא לפני תי"ו; בי"ת לפני מ"ם נשארת רפויה, וכן כ"ף לפני יו"ד וקו"ף.

רשימת הפסוקים או חלקי פסוקים שאינם עונים על הכלל הזה:

יד כב, יד כט וְהַמִּים לָהֶם חֹמָה מִיָּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם: יש לקרוא במנגינת מיוחדת

טו יז תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ: אין שרים במנגינה מיוחדת את חציו הראשון למרות ששם ה' מוזכר בו, לעומתו, יש לנגן את חציו השני מִקֶּדֶשׁ

טו יח ה' | יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: קוראים במנגינה מיוחדת למרות היותו קצר

טו כא שִׁירוּ לַה' כִּי-גָאָה גָאָה: שירת הנשים

טו א יִשְׁייר-מִשֶּׁה בְּקוֹרֵן וְחוֹמָשִׁים נוספים יש געיא ביו"ד של ישיר. אין היא במקום, מקומה - בשו"ן. כִּי-גָאָה גָאָה: הגימל במילה גָאָה דגושה¹⁹. הוא אחד מארבעת החריגים בשירת הים, חריג זה חוזר על עצמו בפס' כא

טו ב עָזִי: העי"ן בקמץ חטוף (קטן). וְאַרְמָנָהוּ: הנו"ן בשווא נח ואחריה ה"א, אין לקרא 'וארמָנו' טו ה יִכְסִימוּ: סמ"ך בשווא נח, יו"ד בשורק, יש לקרא יכס-ימו. בְּמִצּוֹת: הצד"י בחולם לא בשורק טו ו נֶאֱדָרִי: האל"ף כאן וכן בהמשך פסוק יא נֶאֱדָר בשווא נח ולא בחטף סגול

טו ח נַעֲרָמוּ מִים: הטעם נסוג לנר"ן טו י צִלְלוּ: למ"ד ראשונה בשווא נע ולא בחטף²⁰

טו יא מִי כְּמִכָּה: הדגש בכ"ף בתחילת המילה הוא חריג. עֲשֵׂה פֶלֶא: הטעם נסוג לעי"ן השו"ן בצירי והפ"א רפויה

טו יג עַם-זו גְּאֻלָּת: הגימ"ל דגושה. בְּעִזָּךְ: העי"ן בקמץ חטוף הזי"ן דגושה בשווא נע טו יד יִרְגְּזוּן: הטעם בזי"ן מלרע וכן בשאר המילים הנגמרות ב-ון

טו טז יִדְמוּ כְּאֶבֶן: הדל"ת בשווא נע בגלל הדגש²¹, הכ"ף בראש התיבה השנייה דגושה באופן חריג טו יז מִקֶּדֶשׁ: הקו"ף דגושה לתפארת הקריאה טו יט בִּרְכָּבוֹ: הב"ת השנייה אף היא דגושה

הפסוק שביעי של פסח²² שמואל ב כב:

ב וּמִפְּלִטֵי-לֵי: הלמ"ד רפויה ללא דגש, ובשווא נח

ג אֶחָסֶה-בוֹ: העמדה קלה באל"ף בגלל הגעיה, הב"ת בדגש חזק מדין דחיק

ו מְקַשֵּׁי מוֹת: הטעם נסוג למ"ם

ח כִּי-תָרֶה לוֹ: טעם נסוג אחור לחי"ת

כב חֲשֶׁרֶת-מִים: השו"ן בשווא נע²³

טז אֶפְקֵי יָם: טעם נסוג אחור לפ"א

כ חֲפִץ בִּי: טעם נסוג אחור לחי"ת

כט יִגִּיהֶ: הה"א במפיק, מלשון נגה²⁴. חֲשָׁבִי: החי"ת

בקמץ קטן והכ"ף בדגש קל

לח וְאַשְׁמִידֶם: הו"ו בקמץ

לט וְאַכְלֶם וְאַמְחָצֶם: בשתייהן הו"ו בקמץ

מא וְאַצְמִיתֶם: הו"ו בקמץ

מג וְאַשְׁתַּקֶּם: הו"ו בשווא

מה יִשְׁמְעוּ לִי: טעם נסוג אחור לשו"ן

מד וְתִפְלִטֶנִּי: הלמ"ד דגושה, ולכן השווא נע

אחרון של פסח לבני חו"ל דברים טו כא:

יד כג מַעֲשֶׂר: העי"ן בשווא נח

יד כד שְׂאֵתוֹ: השו"ן בשווא והאל"ף בצירי

יְבָרְכֶךָ: כ"ף ראשונה בשווא נח, על אף הקושי. כן הדבר גם בהמשך הפרק

יד כה בִּידָךְ: ולא בִידֶךְ, הדל"ת בשווא נע לא בסגול והטעם בכ"ף

יד כו תִּשְׁאָלֶךְ: געיה בתו"ו. האל"ף בקמץ רחב והלמ"ד בשווא נע. וְאַכְלֶתָ שָׁם: טעם נסוג אחור לכ"ף ודגש חזק בשו"ן מדין אתי מרחיק

טו א עליית שני

טו ב לֹא-יִגַּשׁ: שו"ן שמאלית

טו ד יִהְיֶה-בְּךָ: געיה ביו"ד הראשונה ודגש חזק בב"ת מדין דחיק

טו ו וְהַעֲבַטְתָּ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה, ועל אף הקושי, הטי"ת בשווא נח

טו ז תִּקְפֹּץ: הפ"א דגושה

טו ט קָרַבָּה: הקו"ף בקמץ רחב והרי"ש אחריה בשווא

נע. וְרַעָה עֵינֶיךָ: יש להקפיד, כבכל מקום אחר במקרא, על קריאת העי"ן שאם לא כן, משבש את משמעות הכתוב

²² השירה הזו נמצאת גם בתהלים יח, ולכן מי שמזמור זה שגור על פיו ייזהר במקומות שבהם השירה כאן שונה מאשר בתהלים.

²³ החטף המופיע בחלק מהדפוסים אינו אלא להורות על הנעת השווא ו אינו מורה על קריאת השו"ן בחטף עצמו

²⁴ אחד מחמשת השורשים שהה"א שורשית ובמפיק והם בראשי תיבות ג"ן כת"ם: ג.ב.ה, נ.ג.ה, כ.מ.ה, ת.מ.ה, מ.ה.מ.ה.

¹⁹ במבטא רוב העדות כיום אין הבדל בין גימ"ל דגושה לרפויה.

²⁰ צִלְלוּ כְּעוֹפֶרֶת בָּמִים אֲדִירִים: לפי חלוקת הטעמים יש כאן שתי יחידות: צִלְלוּ כְּעוֹפֶרֶת; בָּמִים אֲדִירִים ואין לעשות אחרי בָּמִים הפסק גדול יותר מאשר אחרי כְּעוֹפֶרֶת, וכן בקריאת שירת הים כל יום בתפילה.

²¹ הקורא יִדְמו בשווא נח ללא דגש מחליף ללשון דמיון במקום לשון דממה.

הפטרות אחרון של פסח בחו"ל ישעיה י לד:

י לד סִבְכִי: הבית בשוא נח על אף הגעיה לפניה
 יא א וַיֵּצֵא חֹטֵר: הטעם בצד"י, אין הוא נסוג ליו"ד.
 מַגִּזֵּעַ יֵשִׁי: הגימ"ל בצירי
 יא ב וַנְחָה: מלרע²⁶. רִוּחַ חֲכָמָה: יש לתת רווח בין
 הדבקים שלא תיבלע ח"ת אחת
 יא ג וְהָרִיחוּ: כך יש לקרוא²⁷
 יא ז יֹאכֶל-תָּבֶן: המילה תָּבֶן אינה משתנה באס"ף
 (אתנח - סוף פסוק) והת"ו בסגול
 יא ט מִלֵּאָה: הלמ"ד בשוא נע
 יא יא אֶת-שָׂאֵר: הקמץ במילה שאר אינו משתנה
 לפתח²⁸ וכן בפסוק טז
 יא יב וַנָּשָׂא נֶסֶל: הטעם לא נסוג לנו"ן
 יא יד וַעֲפּוּ: הטעם בפ"א מלרע
 יא טו בַּעֲיָם: העי"ן בשוא נח, לא בחטף
 יב א יֵשֵׁב: השי"ן בחולם
 יב ג מִמַּעֲיָנִי: העי"ן בפתח והיו"ד בשוא נח

טו יא לַעֲנִיָּה: העמדה קלה בלמ"ד למנוע הבלעת העי"ן
 החטופה, הנ"ן בחירק חסר ולכן היו"ד אחריה דגושה.
 וּלְאַבְיָנָה: הלמ"ד וגם הבי"ת בשווא נח, היו"ד בחולם
 והנ"ן אחריה בשווא נע: ול-אב-ינך
 טו יב וַעֲבַדָּה: הבי"ת בקמץ גדול ושוא נע בדל"ת, כן
 הדבר גם בהמשך פס' יח
 טו יד וּמִיָּקֶבֶד: המ"ם בחירק חסר והיו"ד אחריה דגושה
 ומנוקדת אף היא בחירק חסר
 טו טז אֶהֱבֶךָ: הבי"ת בשווא נע
 טו יז תַּעֲשֶׂה-כֵן: העמדה קלה בתיו ודגש חזק בכ"ף
 מדין דחיק
 טו יח בְּשִׁלְחֶךָ באזלא (קדמא) ולא בפשטא. בהרבה
 חומשים אין להבחין ביניהם כי כאן הקדמא היא על האות
 האחרונה

טו יט עליית שלישי
 טו כ תֹּאכְלֶנָּה: הכ"ף בשווא נע ולא בחטף פתח
 טו כא תִּזְבְּחֶנּוּ: הבי"ת קמוצה

טז א עליית רביעי
 וַעֲשִׂיתָ פֶּסַח: הפ"א בדגש חזק מדין אתי מרחיק
 טז ב וַזְבַּחַת פֶּסַח: טעם נסוג אחור לבי"ת

טז ד עליית חמישי
 טז ה נָתַן לָךְ: הטעמה בתיו, אין טעם נסוג אחור
 לנו"ן
 טז ו לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם: תיבת שָׁם בתביר, אין
 להסמיכה לתיבה שלפניה בזקף
 טז יג בְּאַסְפָּךָ מִגְרָנֶךָ: גם האל"ף וגם הגימ"ל בקמץ
 קטן

טז ט עליית שישי
 שְׁבַעַת: השי"ן בקמץ והקוראו בשוא משנה
 משמעות וכן בהמשך הפרשה²⁵. תִּסְפָּר-לָךְ: הפ"א
 בקמץ חטוף
 טז י יִבְרַכְךָ: על אף הקושי, הכ"ף הראשונה בשוא
 נח וכן הוא בהמשך

טז יג עליית שביעי
 טז טו בְּכָל תְּבוּאָתְךָ: בכל במהפך ולא במקף ולכן
 גם בחולם ולא בק"ח
 טז טז יִרְאֶה כָּל-זְכוּרְךָ: בקדמא ואזלא ולא
 בתלישה (לא קורן אך יש חומשים)
 טז יז נָתַן-לָךְ: געיה בנו"ן

²⁷ יש טועים בדרשה בחז"ל, ללא שבדקו את ניקוד המילה במקרא,
 ועלולים להכניס את טעות הקריאה להפטרה זו.
²⁸ כן הדבר במילה דת

²⁵ ובכל מקום במשמע שְׁבוּעַ – שבעה ימים ולא לשון שבועה.
²⁶ לא בגלל וי"ו ההיפוך, אינו נוהג בנסתר.